

léto 2022

NEWSLETTER

Česko-lichtenštejnské společnosti

Člen Europa Nostra

Z OBSAHU

- Princ Constantin předal v Hruškách finanční dar
- Lichtenštejnský den na Smetanově Litomyšli
- Multižánrový festival Meeting Brno
- Evropský summit kulturního dědictví Europa Nostra
- Co dělat v létě v Lichtenštejnsku
- Výběr z médií

Výstava akvarelů v Zámeckém pivovaru v Litomyšli ©Jaroslav Plocek

Úvodní slovo z výboru

Abychom rozuměli kontinuitě evropských dějin, musíme začít u Římské říše, která se rozprostírala od severní Afriky, přes Malou Asii, po Britské ostrovy. Po zániku Západořímské říše, před r. 500, nenastává konec světa, ale začíná období stavění mostů mezi odcházejícím světem antiky a tzv. „barbarskými“ národy. Tím hlavním mostem bylo křesťanství. R. 800 je korunován císařem nově vzniklého evropského útvaru - Svaté říše Římské - Karel Veliký. A to už je doba christianizace českých zemí irošskotskými misionáři, éra Přemyslovců, kteří položili základy české státnosti. V době Přemyslovců vznikají i vztahy mezi českými zeměmi a rodem Lichtenštejnů. V polovině 13. století Přemysl Otakar II., král železný a zlatý, přizval

Lichtenštejny ke spolupráci. Od té doby se datuje lichtenštejnská přítomnost na českém území, především na jižní Moravě. Ve 14. stol. kupují Lichtenštejnové Valtice, v 16. stol. Lednici. Lichtenštejnské hospodaření v českých zemích začalo být velmi výrazné tedy už v těchto historických dobách. Na knížecím stolci se objevuje několik výrazných osobností, které ovlivnily další běh dějin. Na přelomu 17. a 18. stol. kupuje tehdejší kníže Hans Adam I. dvě zadlužená panství v Alpách, Schellenberg a Vaduz, z nichž se r. 1719 etabloje samostatný stát v hranicích, které má dodnes, a přijímá jméno rodu. Na mapě Evropy se tak objevuje Knížectví Lichtenštejnské. Nový stát vstupuje jako vůbec poslední do svazku Svaté říše Římské, kterou však

počátkem 19. století likviduje Napoleon. I ten ovšem suverenitu Lichtenštejnska uznává. Malý alpský stát úzce spolupracuje se svým velkým sousedem na východě, Rakouskem-Uherskem, jehož součástí jsme do r. 1918 byli i my. I přes existenci svého vlastního státu, zůstávají hlavními sídly knížat z Lichtenštejna moravské Valtice a rakouská Vídeň.

Po 1. světové válce, kdy habsburská monarchie zaniká, navazuje neutrální Lichtenštejnsko úzkou spolupráci se Švýcarskem, což bylo pro pozdější vývoj velmi důležité. Akutní nebezpečí nacismu a nového válečného konfliktu v roce 1938 způsobilo, že poprvé v osmisetletých dějinách vládnoucí kníže Franz Josef II. odchází z Československa a z Rakouska do Lichtenštejnska. Důležitou roli v tom nesporně hrála i kněžna Elsa Gutmannová, manželka předchůdce, knížete Franze I., jež byla židovského původu. Po anšlusu Rakouska Velkoněmeckou říší, kdy začaly platit tvrdé protizidovské zákony, odchází kněžna Elsa do Československa a následně do Švýcarska, kde válku přežila.

Během Druhé světové války se odehrálo něco podobného jako při napoleonských válkách. Ani Napoleon, ani Hitler Lichtenštejnsko neobsadili. Po Druhé světové válce však s příchodem Rudé armády do Střední Evropy sílil vliv komunistů. Docházelo k postupnému nahrazování demokracie novou diktaturou. A tak jako velká část občanské společnosti, byly i významné šlechtické rody, jako např. Schwarzenbergové v Čechách či Lichtenštejnové na Moravě, silně postiženy různými protiprávními postihy. V případě Lichtenštejnů to bylo prezidentskými dekrety Edvarda Beneše, které se ale neměly na tento rod vůbec vztahovat.

Jak už jsem zmiňoval, např. kněžna Elsa byla židovského původu, Lichtenštejnové nebyli Němci a nedopustili se žádné kolaborace s nacisty. Pro aplikaci Benešových dekretů tak nebyl žádný právní

důvod. Komunisté však sílili a chtěli tyto významné aristokratické rodiny zbavit vlivu i majetku. To je zátěž posledních desetiletí, druhé poloviny 20. století. Před tím je zhruba tři čtvrtě tisíciletí výborné a plodné spolupráce, a to je mnohem silnější a intenzivnější a právě na to je třeba navazovat. Lichtenštejnové jsou velice moudří lidé. To dokazuje i hospodářský zázrak, za který můžeme knížectví označit.

Kolo dějin nelze otočit zpět. Něco se stalo a to se bohužel nedá „odestát“. Přes 30 let už ale již i u nás budujeme právní stát, a tak nemůžeme zavírat oči před velkými nespravedlnostmi, které se v minulosti staly. Pokud se skutečně chceme vypořádat s dědictvím komunismu, a toto je také jedním z jeho projevů, je třeba se na tyto záležitosti podívat poctivě a nezávisle. Soudní jednání probíhají, protože kdyby neprobíhala, propadly by lhůty a už by nebylo možné se k řešení otevřených problémů vracet. Lichtenštejnové cítí velkou odpovědnost za dědictví předků, které nadále, jako dobří správcové rozvíjejí. To je vidět právě na Lichtenštejnsku, ale i na motivaci k tomu, aby některé věci, které se u nás staly a byly v rozporu s právem, byly napraveny a otevřela se cesta k další intenzivní spolupráci. Ta v minulosti přinesla tak hojné a dobré ovoce.

Lichtenštejnsko zůstává tedy i dnes velkou inspirací země, která nemusí vyčerpávat svou energii na napravování chyb způsobených převraty a revolucemi. Na jedné straně má hluboké základy v dějinách, na straně druhé drží ruku na tepu doby a patří tak mezi nejvyspělejší země světa. Inspirujeme se tedy rozlohou sice nevelkou, ale významnou evropskou zemí, s níž nás toho tolik pojí. Budeme-li schopni sčítat pozitivní energii, bude to přínosem nejen pro obě naše země, ale i pro celý náš společný evropský domov. ■

*Z přednášky Daniela Hermana na Lichtenštejnském dni
v rámci festivalu Smetanova Litomyšl*

■ Když tradice zavazuje: Princ Constantin předal v Hruškách finanční dar na obnovu zahrady mateřské školy

Ve čtvrtek 28. dubna zažila jihomoravská obec Hrušky neobvyklou návštěvu. Princ Constantin, nejmladší syn vládnoucího knížete Hanse Adama II., přijel předat zástupcům obce finanční dar ve výši 5 milionů korun na obnovu tornádem zdevastované zahrady u mateřské školy. *„Předpokládáná hodnota stavby je téměř deset milionů. Rod Lichtenštejnů se tak stal jejím hlavním donátorem a patronem pro rozvoj předškolního vzdělávání,“* uvedla k tomu s poděkováním starostka obce Jana Filipovičová. Lichtenštejnská podpora sem přitom nemíří poprvé – již v minulosti rod této historicky lichtenštejnské obci několikrát pomohl vybudovat zázemí pro školní výuku.

Od ničivého tornáda uplynul již téměř rok a život v Hruškách se alespoň na první pohled vrátil do normálních kolejí. Všudypřítomné připomínky loňské tragédie jsou v obci ale stále patrné ať již v rozhovorech s místními lidmi, tak při procházení jejími ulicemi: ozývá se řukání kladiv z opravovaných domů, poničená věž kostela na návsi je provizorně zakryta plachtou a fasádu prázdné školy obepíná lešení. Do budovy školky, která také neunikla řádění živlu, se mohly děti vrátit po rozsáhlé rekonstrukci už v únoru tohoto roku. Její zahrada, kde stávalo dětské hřiště, ale zůstala kvůli jejímu dezolátnímu stavu ještě na jaře dětem nepřístupná. A právě v ní našla Nadace knížete z Lichtenštejna společně se zástupci obce potřebný, ale přitom státními úřady a jinými sponzory opomíjený projekt k financování ve prospěch dětí.

Nadace knížete z Lichtenštejna nabídla pomoc téměř okamžitě po tornádu

Odhodlání pomoci a nalézt vhodnou formu podpory v zasaženém regionu přitom knížecí rod deklaroval již bezprostředně po tragédii v prohlášení, které jeho jménem vydal princ Constantin z Lichtenštejna dne 25. června 2021: *„Je potřeba neodkladné pomoci, zejména dětem, které jsou obvyklejné zasaženy nejvíce a které se obřížně vyrovnávají s tím, co se vlastně stalo – a co v několika minutách tak zásadně změnilo jejich život. Nadace knížete z Lichtenštejna je připravena okamžitě úzce spolupracovat s kompetentními českými úřady s cílem identifikovat a podpořit udržitelné projekty se zvláštním zřetelem na potřeby dětí.“* (zkrácená verze, celé prohlášení publikováno v Newsletteru Podzim 2021). Připomeňme si, že do pomoci se nezapojila jen knížecí rodina, ale také lichtenštejnská vláda, když již v září minulého roku,

Princ Constantin z Lichtenštejna, Daniel Herman a hrušecká mládež v tradičních krojích, které prince velmi zaujaly. Jak řekl: „Moc hezké šaty“.

tedy tři měsíce po tornádu, přispěla částkou 20 000 švýcarských franků na obnovu vitrážových oken poničeného kostela v Moravské nové vsi (více o tom taktéž v Newsletteru Podzim 2021).

Odpovědnost k dílu předků

Po několika měsících příprav a jednání mezi Nadací knížete z Lichtenštejna a vedením obce dostal projekt konkrétní podobu, kterou nyní mohli starostka Jana Filipičová společně s princem Constantinem a dvěma autorkami návrhu nové edukační zahrady oficiálně představit. A kde jinde by k tomu mělo dojít, než přímo na zpustlé zahradě mateřské školy v Hruškách?

Po měsících jednání přišel čas na oficiální představení projektu, v jehož rámci princ Constantin ve jménu Nadace knížete Lichtenštejna rovněž předal finanční dar. Na zahradě u budovy mateřské školy se konala menší tisková konference, na níž vystoupili princ Constantin, starostka obce a autorky projektu.

Starostka Jana Filipovičová připomněla tradici podpory vzdělávání v obci ze strany Lichtenštejnů a adresovala knížecí rodině slova díky. V návaznosti na to vyjádřil princ Constantin potěšení, že může jeho rodina přispět na obnovu zahrady: „Přišlo nám logické vzpomenout si na tuto odpovědnost předků a být vůči vám odpovědnými i dnes.“ Tím odkazoval na kulturní dědictví, které v tomto regionu Lichtenštejnové po staletí svého působení vytvořili, a také na tradici rodinného donátorství v oblasti vzdělávání nebo umění. Vždyť jen v samotných Hruškách, obci v minulosti spadající pod lichtenštejnskou správu, knížecí rod v průběhu 19. století financoval výstavbu hned několika školních budov (více o historii hruškové školy viz Newsletter Podzim 2021).

Nová zahrada: dětské hřiště s prolézačkami, ale i ohniště nebo teepee

A jak bude vypadat nová edukační zahrada? Lačka byla za lichtenštejnskou stranu jako hlavního sponzora projektu nastavena vysoko: „Nechtěli jsme, aby projekt, který podpoříme, byl jen další zahradou u mateřské školy. Naše ambice byla napomoci obci Hrušky k řešení, které by se mohlo stát příkladem pro celou jižní Moravu. I proto jsme se od prvopočátku zajímali o podobu projektu,“ vysvětlil Constantin z Lichtenštejna.

Tu dostaly na starost dvě kroměřížské architektky Miroslava Beňová a Jitka Jiříčková, které na projektu

Princ Constantin si spolu se zástupci obce prohlédl poničenou zahradu školky, kterou aktuálně děti kvůli zbytkům nebezpečného odpadu nemohou využívat.

Princ se také setkal s dětmi mateřské školky, když ji krátce navštívil. Celá akce probíhala v přátelské, uvolněné atmosféře.

pracovaly půl roku. Symbolicky se hlavním tématem zahrady stal nový začátek. „*Naším cílem bylo vytvořit prostor, který se bude vymykat. Protože tornádo vše okolo zničilo, bylo pro nás důležité, aby byla zahrada harmonickým místem. Doufáme, že se zde děti budou cítit dobře.*“ řekla Jitka Jiříčková přítomným novinářům. Do edukační zahrady se architektkám podařilo zakomponovat dva světy, herní a edukační. Ten první v ní ztvárňují klasické herní prvky v podobě dětského hřiště v přední části zahrady, edukační složka bude zastoupena v přírodní části se vzrostlými stromy, teepee nebo ohništěm. Děti zde budou pomáhat starat se o vyvýšené záhony a naučí se třeba i to, jak se objevuje voda v přírodě. Nezbyvá než doufat, že nová zahrada, jejíž otevření je plánováno na letošní podzim, udělá dětem radost. Těšíme se na výsledek! ■

Zleva: Daniel Herman, princ Constantin a Petr Svoboda

Přednášku Daniela Hermana a Michala Růžičky
vyslechli především gymnazisté

■ Lichtenštejnský den na Smetanově Litomyšli: Když jeden stát a jedno město naleznou společný akord

Trocha poučení během přednášky o Lichtenštejnsku, mnoho kulturních zážitků na vernisáži výstavy akvarelů z lichtenštejnských knížecích sbírek a také na večerním koncertu mezinárodního lichtenštejnského souboru Ensemble Esperanza. Především ale řada inspirativních setkání a myšlenek. To byl ve zkratce Lichtenštejnský den na hudebním festivalu Smetanova Litomyšl. Zúčastnila se ho mimo jiné lichtenštejnská velvyslankyně v ČR JJ Maria-Pia Kothbauer Liechtenstein, ředitel lichtenštejnských knížecích sbírek a kurátor výstavy Johann Kräftner nebo honorární konzul Lichtenštejnska v ČR Daniel Herman.

Přednáška o Lichtenštejnsku

Jaké je dnešní Lichtenštejnsko, kdo je knížecí rod Lichtenštejnů a co je spojuje s naší zemí, přiblížila populárně naučná přednáška Daniela Hermana, honorárního konzula Lichtenštejnska v ČR a Michala Růžičky, mluvčího Nadace knížete z Lichtenštejna v ČR s názvem „Lichtenštejnsko. Člověk ho buď nezná, anebo obdivuje“. Uskutečnila se v zámecké jízdárně v Litomyšli, moderním multifunkčním sálu od skupiny HŠH Architekti, který celému interiéru vtiskl nezaměnitelný charakter díky použitým laminátovým prvkům. Do publika

tentokrát usedla především více než stovka zvědavých posluchačů z řad studentů místního gymnázia Aloise Jiráska, kteří se zájmem poslouchali a na konci kladli různé dotazy. Jednalo se přitom o první z řady plánovaných přednášek na toto téma, které se budou odehrávat v různých městech v letošním a příštím roce.

Vernisáž výstavy akvarelů

V rámci Smetanovy výtvarné Litomyšli se letos díky spolupráci Městské galerie Litomyšl a Lichtenštejnských knížecích sbírek podařilo připravit ojedinělou výstavu akvarelů „Rudolf von Alt, Josef Höger, Franz Richter. Krásy českých zemí v akvarelech z Lichtenštejnských knížecích sbírek“, která vůbec poprvé umožňuje české veřejnosti se seznámit s ucelenějším souborem děl z této proslulé sbírky. Její vernisáž byla jednou ze součástí odpoledního programu Lichtenštejnského dne. Na tzv. Dvorečku Zámeckého pivovaru, v jehož prostorách se výstava rovněž nachází, ji zahájil Pavel Kysilka, prezident festivalu Smetanova Litomyšl, který vyjádřil potěšení, že tuto výstavu je možné v Litomyšli shlédnout a poděkoval všem zapojeným do její organizace, v první řadě Lichtenštejnským knížecím sbírkám. Poté Daniel Herman, který se zhostil role moderátora, předal slovo Danielovi Brýdlovi, starostovi města Litomyšl. Ten ve svém krátkém projevu zdůraznil především to, co jeho rodné město Litomyšl spojuje s Lichtenštejnem – nejen stejně začínající názvy, ale také bohatá kultura a evropské hodnoty. Na návštěvníky výstavy čeká soubor padesáti pozoruhodných akvarelů od předních akvarelistů 19. století, na

Zleva JJ Maria-Pia Kothbauer Liechtenstein,
ředitel lichtenštejnských knížecích sbírek a kurátor výstavy
Johann Kräftner, ředitelka Městské galerie Litomyšl
Martina Zužančáková a starosta Litomyšle Daniel Brýdl
©Jaroslav Plocek

Zleva Daniel Herman, prezident festivalu Smetanova Litomyšl Pavel Kysilka a JJ Maria-Pia Kothbauer Liechtenstein ©Jaroslav Plocek

nichž jsou vyobrazeny různé stavby a zákoutí z lichtenštejnských panství v Čechách, na Moravě a v Rakousku. Jak upozornil na vernisáži kurátor výstavy Johann Kräfner, technika akvarelu představovala před vynálezem fotografie (nejen) pro rod Lichtenštejnů oblíbený způsob, jak věrně zdokumentovat svůj majetek a uchovat jeho tehdejší podobu pro budoucí generace. A tak si i my dnes můžeme před očima nechat rozehrát výjevy z tehdejších měst, zámků, zahrad či různých přírodních zákoutí. Některé z těchto míst již vůbec neexistují, jako např. čínský pavilon v zámeckém parku v Lednici, další byly značně pozměněny, např. zámek Lednice před přestavbou na akvarelu Rudolfa von Alta bychom bez vysvětlujícího popisku uhadli jen stěží, mnoho z nich ale poznáme i dnes. Každý akvarel přitom vypráví vlastní jedinečný příběh, často s přesahem do dnešních dnů, a nejednou skýtá překvapivé detaily: jako např. akvarel zámku v Bučovicích, na jehož nádvoří pozorný pohled návštěvníka odhalí prohánějící se prasata a v arkádách visící šňůry s prádlem. Zkrátka pokud budete mít cestu kolem, rozhodně se na výstavu zajděte podívat a vydejte se sami na pozoruhodnou cestu do minulosti ukryté v akvarelech z knížecích sbírek.

Akvarely nejen, že pomáhají kunsthistorikům či architektům ve studiu mnohdy zaniklých míst či objektů, ale široké veřejnosti dokáží zprostředkovat realie jisté doby bez příkras či uměleckých licencí. I proto JJ Maria-Pia Kothbauer Liechtenstein, lichtenštejnská velvyslankyně v ČR, ve své řeči zmínila, že ony akvarely pocházejí z doby, v níž žil Bedřich Smetana (jenž se v zámeckém pivovaru v Litomyšli narodil a jehož jméno významný hudební festival nese). „Je symbolické, že díky výstavě

Akvarely chcete studovat pozorně a do detailu...
©Jaroslav Plocek

akvarelů mohou návštěvníci festivalu vidět, v jakém světě vlastně Bedřich Smetana žil a tvořil.“ JJ Maria-Pia Kothbauer Liechtenstein poděkovala starostovi obce za pozvání a za udržování bohatého kulturního života ve městě. Vyzdvihla rovněž důležitost města, v němž bude předáno Předsednictví EU. „Lichtenštejnsko obdivuje ČR, jaký postup zaujala k válce na Ukrajině, jakou pomoc její obyvatelé nabídli a jak přijímají uprchlíky,“ řekla. „A i proto se Lichtenštejnsko těší na české předsednictví v EU.“ „Pro můj rod,“ řekla nakonec, „představují akvarely drahé vzpomínky na místa, kde jsme žili, působili a kde naši předci zanechali bohaté kulturní dědictví.“

Koncert Ensemble Esperanza ve Smetanově domě

Covid-19 zdržel plánovaný koncert smyčcového ansámblu lichtenštejnské Mezinárodní hudební akademie, který sdružuje nejlepší hudebníky mladé generace z celého světa, o dva ročníky. Ale čekání se vyplatilo. Letošní koncert byl mimořádný, a navíc skvěle zářmoval poslední programovou část Lichtenštejnského dne. Nadšení publika vrcholilo především po přestávce, kdy přišla na řadu skladba Ástora Piazzolly „Čtvero ročních dob v Buenos Aires“. Švýcarská houslistka Chouchane Siranossian, umělecká vedoucí orchestru, podala v sólových partech náruživý výkon, kterému napomáhal přesný orchestr. Není divu, že diváci vůbec nechtěli pustit smyčcový soubor na prázdniny – a vytleskali si několik přídavek.

Smyčcový Ensemble Esperanza nadchl každého posluchače ©Smetanova Litomyšl František Renza

Ještě můžete výstavu v Litomyšli stihnout!

Výstava akvarelů z Lichtenštejnských knížecích sbírek „Krásy českých zemí“ je otevřena v zámeckém pivovaru v Litomyšli denně od **10:00 do 17:00 až do 31. srpna 2022**. Rudolf von Alt, Josef Höger a Franz Richter dávají nahlédnout do reálií poloviny 19. století do fascinujících detailů.

„Hudba je jazykem,“ říká Chouchane Siranossian, „cestou nebo způsobem komunikace mezi lidmi. Takže každý z členů Ensemble Esperanza přináší nějaké znalosti, nějaké zázemí ze své vlastní země... Také každý skladatel vypráví jiný příběh. A my jako hudebníci jsme mostem mezi ním a veřejností. Je to úžasná zkušenost, objevovat všechny tyto kulturní podněty a zároveň se o ně dělit s publikem,“ shrnuje principy, na nichž akademie a její soubor stojí. Mezinárodní hudební akademie je silně ukotvená v Lichtenštejnském knížectví, ale samozřejmě usiluje o to, aby

držela jednu z vůdčích pozic v mezinárodním hudebním dění. Jako subjekt se značnou reputací má za cíl formovat mladé a o něco usilující příslušníky hudební elity, a to prostřednictvím jejich kontaktu s mistry odpovídajících hudebních oblastí.

„Zcela určitě jsme skutečným orchestrem, ale zároveň je každý jeho člen schopen hrát roli sólisty. Dává to výrazný pocit respektu a vzájemné důvěry. Nenasloucháme jenom našemu vlastnímu individuálnímu zvuku, ale budujeme zvuk společně,“ říká švýcarská houslistka. ■

■ Meeting Brno 2022 – „Liechtenstein is meeting Brno“

Ve dnech 22. až 31. července 2022 se uskuteční již sedmý ročník multižánrového festivalu Meeting Brno, který nabízí prostor pro setkání zástupců různých názorů, kultur a náboženství. Program festivalu se skládá hlavně z diskusních fór s inspirativními hosty a množstvím uměleckých vystoupení, která rozvíjejí hlavní festivalové téma. Tentokrát jím budou *Místa křížení*.

V rámci letošního ročníku, konkrétně v úterý 26. července, se návštěvníci mohou těšit na den věnovaný Lichtenštejnsku.

Program s názvem *Liechtenstein is meeting Brno* nabídne tři hlavní události. Tou první bude přednáška o Lichtenštejnsku s názvem Lichtenštejnsko: člověk ho buď nezná, anebo obdivuje, kterou přednesou patron festivalu a zároveň honorární konzul Lichtenštejnského knížectví Daniel Herman a mluvčí Nadace knížete z Lichtenštejna Michal Růžička. Následovat bude přednáška v Uměleckoprůmyslovém muzeu Moravské galerie z úst ředitele knížecích uměleckých sbírek Dr. Johanna Kräftnera, který přiblíží osobnost knížete

Jana II. z Lichtenštejna, jehož sbírky a dary do dnešních dní obohacují moravská muzea. A pozvaní hosté včetně členů Česko-lichtenštejnské společnosti budou moci celý den zakončit recepcí s Marií-Piou Kothbauer, princeznou a velvyslankyní knížectví Liechtenstein v České republice a Rakousku. Festival Meeting Brno vznikl z happeningu, při kterém město Brno učinilo gesto smíření, v němž vyjádřilo lítost nad událostmi z léta roku 1945, včetně divokého odsunu německojazyčného obyvatelstva, takzvaného brněnského pochodu smrti. ■

Augustiniánský klášter v Brně ©brno.city.cz

■ V Praze se v září uskuteční Evropský summit kulturního dědictví, pořádaný sdružením Europa Nostra

Každoroční summit evropského kulturního dědictví se letos v září uskuteční v Praze, a sice ve dnech 25. až 27. 9. 2022. Vláda České republiky tento summit zařadila také mezi významné akce programu českého předsednictví Evropské radě, které připadá na druhou polovinu roku.

Europa Nostra je celoevropská federace nevládních organizací zaměřených na péči a ochranu evropského kulturního dědictví. Byla založena v roce 1963 sedmi evropskými zeměmi a postupem času se stala jednou z nejvýznamnějších organizací v oblasti péče a ochrany kulturního dědictví v rámci evropského společenství.

Baronka Jana Germentis-Hildprandt, operní pěvec a dirigent Maestro Plácido Domingo, operní pěvkyně Cecilia Bartoli, Petr Svoboda a generální tajemnice Europa Nostra Sneška Quaedvlieg-Mihailovic
©Marco Borelli_Salzburg Whitsun Festival

Zleva ministr kultury Martin Baxa, generální tajemnice Europa Nostra Sneška Quaedvlieg-Mihailovic a Petr Svoboda ©MK ČR

V dnešní době Europa Nostra zastřešuje 239 členských a 111 přidružených organizací ze 37 zemí a rovněž více než tisíc individuálních členů. Českou republiku v Europa Nostra zastupuje osm členských organizací, jsou to Asociace majitelů hradů a zámků, Česko-lichtenštejnská společnost, European Association of Archaeologists, Institut pro památky a kulturu, Klub Za starou Prahu, Nadace Občanského Fóra, Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska a také The Friends of Czech Heritage (se sídlem ve Spojeném království), statut přidružených členů mají Národní památkový ústav a Univerzita Karlova. Europa Nostra je zastoupena v sedmnácti evropských zemích prostřednictvím vlastních zastoupení. Právě tím

Zleva ministr kultury Martin Baxa, generální tajemnice Europa Nostra Sneška Quaedvlieg-Mihailovic a Petr Svoboda ©MK ČR

sedmnáctým, tedy nejmladším zastoupením, je Česká republika, kde toto pověření převzala Asociace majitelů hradů a zámků (AMHZ). Vedením zastoupení Europa Nostra v ČR byl pověřen vice-prezident AMHZ předseda Česko-lichtenštejnské společnosti Petr Svoboda, který rovněž jako člen Rady Europa Nostra zastupuje Českou republiku v tomto poradním orgánu.

Letos v květnu byla novou prezidentkou Europa Nostra zvolena světoznámá operní pěvkyně italského původu Cecilia Bartoli, která tak na dalších pět let stane v čele federace. „Jako evropská občanka a někdo, kdo zasvětil většinu svého života kulturnímu dědictví, se cítím vysoce privilegovaná, že jsem byla jmenovaná novou prezi-

dentkou Europa Nostra, a přijímám tuto poctu s největší pýchou! Jsem také potěšena, že mohu pokračovat v práci předchozího prezidenta Plácida Dominga,“ sdělila Bartoli. Evropský summit Europa Nostra se letos, jak již bylo v úvodu zmíněno, uskuteční na konci září v Praze. Registrovaní účastníci a pozvaní hosté se mohou těšit na bohatý program. Kromě udílení Evropských cen kulturního dědictví/Cen Europa Nostra, které jsou každoročním vrcholem summitu, bude možnost také obdivovat krásy pražských památek a zajímavých objektů, například Národní muzeum, Valdštejnský palác, zahrady pod Pražským hradem nebo Starou čistírnu odpadních vod v Bubenci.

Rozhovor s Petrem Svobodou, členem Rady Europa Nostra a vedoucím zastoupení Europa Nostra v České republice:

Letos v květnu byla novou prezidentkou Europa Nostra zvolena světoznámá operní pěvkyně Cecilia Bartoli. Co si o této volbě myslíte?

Myslím si, že to je vynikající volba. Je dobře, že je to zase někdo ze segmentu hudby, protože hudba je sjednocujícím elementem. Nemusíte znát různé jazyky, hudba je jedna řeč. Jsem také rád, že se po maestro Plácidu Domingovi stává prezidentkou Europa Nostra žena, to je důležité. I on sám při neformálním předávání [prezidentství, pozn.] v Salzburgu říkal, že je přesvědčen, že prezidentství Europa Nostra je v těch správných rukou.

Jaká část pražského zářijového summitu bude podle Vás nejzajímavější?

Vyvrcholením bude bezesporu předávání Evropských cen kulturního dědictví/Cen Europa Nostra, které se uskuteční 26. září večer ve Státní opeře, to bude „highlight“ celého setkání. Dalším velice zajímavým setkáním podle mě bude fórum Agora (European Heritage Policy Agora, pozn.), které se uskuteční závěrečný den, 27. září v paláci Žofín. Zaměření fóra se

ještě připravuje, ale jednou z myšlenek je debatovat o roli municipalit jako takových při péči o kulturní dědictví.

Jaký reálný dopad podle Vás má činnost federace Europa Nostra?

Její hlavní role spočívá v tom, aby poukazovala na to, že kulturní dědictví je pro nás důležité. Je důležité pro Evropu a pro naše evropanství. Dovolil bych si citovat velkého Evropana a dlouholetého poslance Evropského parlamentu Otta von Habsburka, který říkal: „Ten, kdo neví, odkud přišel, tak také neví, kam jde, protože neví, kde je“. Kulturní dědictví je naší kotvou do minulosti, a tím nám napomáhá při hledání dalšího směřování. Europa Nostra je v rámci Evropy tou nejvýznamnější a nejrespektovanější nevládní organizací, která se zasazuje o péči o kulturní dědictví, a zároveň poukazuje též na možné ztráty v důsledku nedostatečné péče programem Sedm nejvíce ohrožených (7 Most Endangered). Nejlepší počiny v rámci péče o kulturní dědictví naopak oceňuje, což se děje právě prostřednictvím udělování oněch Evropských cen kulturního dědictví/Cen Europa Nostra v pěti kategoriích. ■

Aktuality z Lichtenštejska

„Naše iniciativa není namířena proti Rusku. Zefektivní fungování Spojených národů,“ říká lichtenštejský velvyslanec při OSN Christian Wenaweser

Lichtenštejské knížectví, coby jeden z nejmenších států Evropy, nedávno vzneslo na půdě Organizace spojených národů (OSN) takzvanou Iniciativu veto. Tato rezoluce by v praxi znamenala, že pokud některý ze stálých členů Rady bezpečnosti OSN použije právo veta, Valné shromáždění OSN jej musí prodiskutovat. „Jediná povinnost, která z této iniciativy plyne, je setkání na půdě Valného shromáždění a následná diskuze,“ upřesnil velvyslanec Lichtenštejska při OSN Christian Wenaweser.

Motivací pro vznik iniciativy byly především neshody mezi stálými členy Rady bezpečnosti, tedy Spojenými státy americkými, Velkou Británií, Francií, Ruskem a Čínou, což vedlo k méně efektivním reakcím na ohrožení světového míru a bezpečnosti. „Lichtenštejsko už více než pět let volá po silnějším postavení Valného shromáždění v rámci OSN. Tato iniciativa je proto významným krokem v daném směru,“ dodal Wenaweser. Iniciativa měla být původně zveřejněna už v březnu roku 2020, kvůli celosvětové pandemii koronaviru se tak ale stalo až nyní. Wenaweser tak odmítá spojitost s aktuální invazí Ruska na Ukrajinu, i když přiznává, že právě Rusko bylo v posledních letech zemí, která rezoluce vetovala nejčastěji. „Naše iniciativa není namířena proti Rusku, je zaměřena čistě na možnost práva veta a rovnováhu v celé organizaci,“ řekl. Rezoluce zajistí, že země, které využily svého práva veto v Radě bezpečnosti, budou moci svou volbu vysvětlit, stejně jako třeba to, proč si myslí, že je jejich veto v souladu s Chartou Spojených národů. Jedná se ovšem pouze o možnost, ne povinnost. Podle Lichtenštejnu nehrozí, že země, které veto použily, svůj prostor ve Valném shromáždění zneužijí ve svůj prospěch, nebo že ostatní země s právem veta tento prostor využijí k politickému boji. Současná situace na Ukrajině, chování Ruska a nečinnost ze strany Rady bezpečnosti jen potvrzují, že je tato iniciativa správným krokem k tomu, aby se Valné shromáždění přesunulo do „centra dění“ OSN. Jinak Spojené národy přestanou být relevantním tělesem na mezinárodní scéně, myslí si velvyslanec.

„Bude to rezoluce Valného shromáždění, které si ji schválí pro sebe. Tento mandát tak bude mít trvale a používat se bude

©detektiv-trails.com

automaticky. Bude to znamenat změnu,“ doplnil Wenaweser. Iniciativa má na půdě OSN značnou podporu, Wenaweser se tak domnívá, že by jejímu přijetí nemělo stát nic v cestě.

Lichtenštejsko opět získalo nejvyšší rating AAA se stabilním výhledem od Standard & Poor's

Lichtenštejské knížectví si udrželo skvělé hodnocení od ratingové agentury Standard & Poor's, která mu znovu udělila rating AAA se stabilním výhledem. Agentura vyzdvihla zvláště silnou ekonomiku s vysokým stupněm odolnosti a širokou diverzifikací, a také spolehlivou finanční pozici s ohledem na veřejný rozpočet. Podle Standard & Poor's bude i lichtenštejská ekonomika ovlivněna válkou na Ukrajině, což se podle nich konkrétně projeví v problémech se zásobováním řetězců a zdražováním zboží. „Lichtenštejsko by se však mělo být schopné vyrovnat s krátkodobým negativním efektem války během následujících dvou let bez nepříznivých ekonomických následků,“ dodala agentura, která zemi uděluje hodnocení každých šest měsíců. Podle předsedy vlády Daniela Rische je udržení vynikajícího ratingu potvrzením atraktivity Lichtenštejska coby bezpečného a stabilního místa pro business.

Co dělat v létě v Lichtenštejsku?

Stezka detektiva: Hledání pokladu v Malbunu
Vydejte se v létě za vzrušujícím hledáním pokladu v malebné horské vesničce Malbun v jihovýchodní části země a prozkoumejte lichtenštejské hory!

Celá trasa začíná v Informačním centru v Malbunu, kde si také zakoupíte mapu trasy - tu je možné projít rovněž s pomocí mobilní aplikace. A právě v Informačním centru na vás už čeká první kvíz, po jehož vyřešení se s pomocí mapy či aplikace vydáte na zhruba tříhodinovou cestu po Malbunu a jeho horských krásách. Na cestě budete řešit hádanky, a pokud je všechny vyřešíte, na konci cesty se můžete těšit na truhlu s pokladem - ale pozor! Podaří se vám ji otevřít pouze se správným kódem, který je vypočítán z odpovědí na dílčí hádanky. Pokud truhlu otevřete, náleží vám jedna z cen, které jsou v ní ukryty. Celá trasa je dlouhá zhruba pět kilometrů a začíná i končí v Informačním centru v Malbunu. Za pokladem se můžete vydat od půlky června do půlky října. Aplikaci můžete stahovat pro iOS i Android pod názvem „MyCityHighlight Detective Trails“ a (stejně jako mapa) vás vyjde na 9 švýcarských franků. ■

... mohli jste vidět na Instagramu @czechliechtensteinsociety

Na Instagramu jsme stále aktivní! Připojte se také a sledujte @czechliechtensteinsociety!

10. 5. 2022 - Na letošní jaro připadají oslavy 60. výročí od založení Naturpark Sparbach, nejstarší přírodní rezervace v Rakousku založené v roce 1962 knížecím rodem Lichtenštejnů. Slavnostního programu se na pozvání Hanse Jörga Damma, ředitele lichtenštejnské Zemědělské a lesnické společnosti ve Wilfersdorfu a člena ČLS, účastnila také Česko-lichtenštejnská společnost v čele s jejím předsedou Petrem Svobodou a honorárním konzulem Lichtenštejnského knížectví v České republice Danielem Hermanem. ■

16. 6. 2022 - ÚSOV.

Původní gotický hrad, který byl postupnými renesančními a barokními úpravami přestavěn na zámek.

Koncem 19. století zde velký mecenáš a sběratel kníže Jan II. z Lichtenštejna (1858-1929) založil lovecko-lesnické muzeum, které funguje dodnes. V jeho expozicích najdeme ojedinělou sbírku tohoto zaměření ve střední Evropě. Areál zámku ale kdysi sloužil také vzdělávání: ještě

před založením samotného muzea zde od roku 1852 několik let sídlila nejstarší lesnická škola na Moravě, zřízená také na popud Lichtenštejnů. Lesnictví a myslivost totiž byly vždy důležitou součástí hospodaření na všech lichtenštejnských panstvích a knížecí rod proto důsledně dbal na jejich rozvoj. ■

3. 6. 2022 - Lázně historicky spjaté s působením knížecího rodu Lichtenštejnů? Ano! Stačí zajet do Termálních lázní ve Velkých Losínách. Tyto lázně, které jsou proslulé svými léčivými sirnými prameny, patří k nejstarším na Moravě. Založili je už v 16. století Žerotínové a zasloužili se o jejich velký rozvoj. Ten pokračoval i po roce 1802, kdy od nich lázně společně s celým panstvím odkoupili Lichtenštejnové. Lázeňský areál se rozrostl o mnoho nových budov a byl založen rozsáhlý lázeňský park s cizokrajnými dřevinami. Krásně rozkvetlé rododendrony ostatně návštěvníci lázní na jaře obdivují dodnes. ■

©Národní technické muzeum v Praze

■ Výběr z médií

Výstava Hardtmuth: od uhlí k tužkařskému impériu v Národním technickém muzeu v Praze přibližuje osobnost Josepha Hardtmutha

28. 6. 2022 | ČTK

Osobnost Josepha Hardtmutha (1758 až 1816), kterého mnozí mají spojeného hlavně s vynálezem tužky, představuje nová výstava v Národním technickém muzeu. Jmenuje se Hardtmuth: od uhlí k tužkařskému impériu a návštěvníky seznámí také s jeho projekčními a stavitelskými aktivitami ve službách knížecí rodiny Liechtensteinů, jimiž zanechal stopu na jižní Moravě i v severním Rakousku.

„Široké veřejnosti, když se řekne jméno Hardtmuth, vyvstane na mysli především tužka a také minaret v parku lednického zámku. Domnívám se, že osobnost Josefa Hardtmutha a jeho pokračovatelů si zaslouží širší představení, neboť se nejedná pouze o knížecího architekta, ale také o vynálezce a podnikatele. V případě firmy Hardtmuth Koh-i-noor, která úspěšně funguje již více než 230 let, se jedná o klasickou ukázkou rodinné firmy založené především na patentech svého zakladatele a na manažerském rozvoji firmy za jeho potomků. I tyto hospodářské dějiny jsou předmětem nové výstavy Národního technického muzea v Praze,“ uvedl jeho ředitel Karel Ksandr.

V první části výstavy se autoři věnovali Hardtmuthovi jako architektovi. Vystavena je řada plánů, které jsou spojovány s osobou Josepha Hardtmutha, dochovaných i nedochovaných staveb. Hardtmuth je znám především díky svým realizacím, jako je Minaret či akvadukt v lednickém parku a lovecký zámek Belveder u Valtic. Autoři výstavy neopomněli ani jeho spolupráci se zahradními architekty na vytváření krajinné kompozice, která je znát třeba v Lednicko-valtickém areálu, zapsaném na

Výstavu Hardtmuth: od uhlí k tužkařskému impériu můžete v Národním technickém muzeu navštívit od 29. června 2022 do 26. března 2023.

seznamu UNESCO, ale také na urbanistickém začlenění staveb do krajiny různého typu na rakousko-moravském pomezí. Výstava je výstupem několikaletého projektu odborníků z tří institucí: Národního technického muzea, Národního zemědělského muzea a Národního památkového ústavu.

Druhá část výstavy se zaměřuje na Hardtmutha coby podnikatele, vynálezce a zakladatele firmy ve Vídni, kterou jeho syn přenesl do Českých Budějovic, kde je v provozu do dnešních dnů. Provede návštěvníky historií firmy Koh-i-noor Hardtmuth od jejího počátku v roce 1790 do konce dvacátého století. Název firmy je odvozen od slavného diamantu. Roku 1802 si nechala firma patentovat recept na výrobu tuhy do tužek, ta sestávala ze směsi jemného jílu a grafitu.

V další části je ve výstavě představen syn Carl, který otcem založenou továrnu přenesl roku 1848 do Českých Budějovic. Z počátku Carlovi pomáhal jeho starší bratr Ludwig, proto také továrna nesla od roku 1828 název L. & C. Hardtmuth. Firma, která v průběhu své historie několikrát změnila své jméno, dosáhla světové proslulosti a stala se jednou z nejvýznamnějších firem českého, později československého průmyslu, uvádějí autoři výstavy. ■

©Národní technické muzeum v Praze